

att det visar sig tillhöra en utbredd språkstam, hvars ädlaste gren, kanske hufvudstam det utgör. Den Finska bokhandelns skick vållar, att vi endast kunna yttra förmodanden angående skriftens innehåll.

Ett sammandrag af Finska språkets Formlära har H:r *G. L. Stenbäck* utgifvit. Denna skrift skall i ett följande nummer underkastas en litet utförligare granskning, emedan den äfven för den större allmänheten eger ett intresse. Om de öfriga under ofvanstående rubrik omnämnda skrifter, hafva vi deremot velat lemna dessa fåradiga notiser, för att icke synas fremmande för de alster, hvilka hedra landets litteratur, och åtminstone underrätta våra läsare om deras tillvaro.

10

156 OM FONDERNA FÖR SAIMEN KANALEN.

Saima n:o 45 7. XI 1844

Så väl sättet att anskaffa medlen för Kanal-arbetets utförande, som summarisk uppgift på kostnaden och den ungefärliga beräkningen öfver företagens fördelar, på hvilken dess tillstyrkande stöder sig, hafva blifvit i Tidningarne meddelade. Denna offentlighet vid ett så stort och för landet nyttigt, men för den närmaste framtiden likaså betungande företag måste anses vara för dess framgång lika nödvändig som gagnelig för landets industri och penningeväsende i allmänhet.

20

Ty för det första, om det blefve nödvändigt, att med ett utländskt lån betäcka ena hälften af kostnaderna, så måste väl det beräknade amortisementet på trettio år blifva otillräckligt. Finska statskassans kredit, ehuru ännu obepröfvad, kan icke anses tillräckligt stor, för att hos utlänningen utverka ett lån på så goda villkor, som de föreslagna, så att nemligen hela lånesumman skulle utbetalas mot endast 3 3/5 procent. Ja det finnes skäl förmoda, att ett lån från annan ort än Ryssland endast kunde lemnas mot högst betungande villkor. Dessutom skulle å ett utländskt lån räntan alltid vara för landet förlorad, d. ä. på femton år mera än hälften af hela lånesumman eller 810 tusen Rubel Silfver gå till utlandet. Likasom man nu af det Nådiga Reskriptets ordalydelse kan sluta, att med de till utgifvande bestämda statskassans obligationer endast afses upptagandet af ett inhemskt lån, måste man äfven erkänna, att ett lån inom landet är om icke den enda likväl den för detsamma gagneligaste utväg att sammanbringa det nödiga förskottet af 1 1/2 million Rubel. Då man känner, med hvilken hastighet det af Banken upptagna lånet å 700 000 R:1 fylldes, så bör man också icke betvifla, att ju det nu ifrågavarande med lätthet skall kunna upptagas, isynnerhet då endast 1/15 del af summan upptages årligen.

30

40

Härvid kommer då blott i betraktande skillnaden mellan lån till banken och till statskassan, samt mellan den förras 4 procent, den sednares 3 3/5 p. C.

I all handel beror krediten derpå, att »husets» affärer äro kända, och att det i dessa visat solidité. Här gäller det äfven personen, emedan hans eget välstånd beror af hans kredit. Än nödvändigare blir detta i förhandlingar med offentliga kreditanstalter. Att sky offentligheten är för dessa att äfven sky krediten. Ty deras kredit skulle bero af god tro på personer, icke af kända sakförhållanden. Men det är föga förunderligt, att menniskor hellre förlita till de sednare än till de förra, då personens fördel icke är beroende af anstaltens. Derföre hafva alla banker funnit nödigt att på bestämda tider underrätta allmänheten om

50

sitt kassabestånd, och äfven tillståndet i den del af statskassan, hvilken upptager förvaltningen och amortiserandet af statskulden, har vanligen blifvit uti summarisk öfversigt publicerad. Till och med ett ringare deficit vid förvaltningen förlorar genom en sådan öppenhet all menlig inverkan på den ifrågavarande kassans kredit.

Att detta blifvit afsedt i det Nådiga Reskriptet, finnes deraf, att enligt detsamma statskassans ifrågavarande obligationer utfärdas genom Banken. Ty deraf följer äfven, att amortisementskassans bestånd kommer att offentliggöras tillika med räkenskaperna öfver bankens 10 öfriga fonder. Hvarje långifvare får sålunda tillfälle att år från år öfvertyga sig, det för lånets återbetalande och räntorna finnes full säkerhet. Om vi icke misstagit oss, ger nu den bestämda amortisementsfonden, sedan alla obligationerna blifvit inlösta, ännu 150 tusen Rubels behållning, förutsatt då, att de för densamma anslagna summor genast efter utbetalandet ifrån statskassan blifva fruktbarande till 4 procent. Men då detta icke kan ske, så torde nämnda öfverskott vara beräknadt att betäcka ränteförluster och förvaltningskostnad. Deremot är det troligt, att amortisementsfondens medel kunna utlånas ur 20 banken mot samma ränta som dennas öfriga fonder, och vinsten blifve då mycket större, äfven om räntefonten i banken, såsom man hoppas, komme att nedsättas till 5 procent. Vid så fullgod säkerhet bör således i detta hänseende intet afhålla landets kapitalister att tillväxla sig nämnda obligationer.

Inom landet finnes nu ingen kreditanstalt, som skulle mottaga depositioner mot intresse, med undantag af Sparbankerna, hvilka likväl genom sin natur äro slutna för kapitalisten. Deremot har det blifvit mer och mer vanligt att insätta penningar i Kommersebanken i Petersburg. Denna banks obligationer löpa väl med 4 procent; de gifva 30 således $\frac{2}{5}$ procent högre ränta än de ifrågavarande Finska statskassans obligationer. Men den ringa förlusten på dessa godtgöres af den större säkerheten och den större lättheten för insättningen. Ingen kan väl förstå detta såsom någon insinuation mot sagde Petersburgska banks solidité. En sådan vore lika otillbörlig, som den i vårt blad vore vanmäktig. Men all säkerhet i mänskliga ärenden är blott relativ, synnerligast den i penningangelägenheter. Petersburgska kommersenbanken har nu, likasom andra dylika anstalter, en så utvidgad rörelse, att många olyckor kunna drabba densamma. Den egentliga kommersenbanken diskonterar vexlar, gör betalningar genom anvisning, ger 40 förskott på varor o. s. v., och dess rörelse för året är fem till sex gånger dess kapital. Den är förenad med assignatbanken och lånebanken, hvilken sistnämnda lånar mot hypotek och egentligen är den, som äfven upptager kapitaler både af staten och enskilda till hundradetal millioner. Alla dessa anstalter tillsamman utgöra Riksbanken. Att de icke kunna mer än förr eller annorstädes vara friade från inverkan af fluktuationerna både i handel och penningeväsende, förstås af sig sjelf. Häremot kommer nu amortisementsfonden för det Finska statslånet att utgöra en skärskild fond, stående under samma förvaltning som 50 banken, men oberoende af dess vinster eller förluster, likaså utan annat beroende af statskassan än genom den årliga inkomsten ifrån denna. Den har också ingen annan rörelse än penningarnes utlåning. Och det vigtigaste är det redan anförda, att hvarje låntagare har en säker kännedom om fondens bestånd och förvaltning, hvilken troligen ingen Finsk innehafvare af Petersburgska bankens obligationer eger eller kan ega angående dennas angelägenheter. Den bestämda terminen för obligationernas inlösande skall endast göra förvaltningen så mycket

mera regelbunden. Betraktar man också blott den Finska statslånsfonden som en kommissionär, hvilken insätter långifvares kapitaler i kommerssebanken och med kännedom om förhållandena bevakar deras fordringar, så betala dessa i kommissionärsarfvode 2/5 procent. De hafva då fördelen att kunna insätta sina penningar i närmaste vaxelkontor. Det är också att förmoda, att denna fördel göres så mycket större genom utfärdandet af obligationer på mindre summor, en åtgärd påkallad af kapitalernas jemnare fördelning i landet, och hvilken skall göra denna fond till en sparbank för hvarje idog och omtänksam hushållare.

10

Endast tvenne möjligheter låta tänka sig, genom hvilka amortissementsfondens goda bestånd kunde rubbas. Den ena: om kanalarbetet skulle komma att fordra ett större årligt anslag, än det genom det Nådiga Reskriptet fastställda. Men dettas bestämda ordalag har aflägsnat hvarje farhåga från det hållet, emedan af de anvisade medlen endast en summa af 200 tusen Rubel årligen i femton års tid får användas för kanalen, men öfverskottet för de tio första åren och hela den efter nämnda femton års förlopp på statskassan anvisade summan kommer att till skuldens amortiserande användas. Den andra omständigheten beror af statskassans förmåga att på bestämd tid utbetala de anvisade medlen. En glad förhoppning i detta hänseende ger samma Nådiga Reskript genom den underrättelsen, att statskassan äfven i denna stund eger en besparing af nära 1 1/4 million Rubel Bankoassignationer – ett förhållande, hvaraf få länder i Europa kunna glädja sig.

20

Men antingen erfarenheten skulle visa, att kanalarbetet fordrar större årliga anslag, emedan vid ett företag sådant som detta ingen förutgående beräkning kan blifva fullt pålitlig, eller svår tid skulle göra medlens utbetalande från statskassan omöjligt, så är Styrelsens visa omsorg en borgen, att Statens kredit derigenom icke skulle rubbas. Ett nytt lån, genom hvilket kostnaden skulle fördelas på en ännu längre tid än trettio år, vore den ena utvägen. Den andra, enklare och säkrare, vore en af landständerna åtagen beviljning för det stora nationalföretagets befordran. I sanning, ehuru väl alla medborgare äfven nu till detsamma bidraga, så skulle dock hvarje skärf, som under denna bestämda titel beviljades, böra gifva endast ett gladt medvetande att för något så i all framtid fruktbringande hafva medverkat.

30

Icke blott för dessa möjligheters skuld, utan äfven i och för sig är det säkert att hoppas, att förvaltningen af fonderna för kanalarbetet skall blifva lika offentlig, som den af amortissementsfonden för lånet. Uti en sådan förhoppning talar förtroendet. Ty företaget är nationelt, det största Finland under egen Styrelse sett uppstå. Det är derföre billigt, att allt, hvad detsamma rör, kommer till nationens medvetande. Det är vist, att så sker. Ty derigenom befrämjas företagets fortgång, emedan hvarje börda för detsamma då bäres lätt och göres ännu lättare genom de förvaltandes och verkställandes af den allmänna andan väckta och närda patriotism, och emedan endast så en kraftig vilja fostras att fullfölja det verk, hvilket patriotiske män sig till en blifvande åminnelse påbegynt, om det icke till dess gagn blefve dessa förunnadt att skåda dess fullbordan. Det är vist, emedan derigenom den allmänna kärlek för detta företag underhålles, utan hvilken den påräknade frukten af detsamma icke kan skördas. Det är också vist, emedan icke lätt ett tillfälle återkommer, i så hög grad egnadt att låta nationen i dess Styrelses verk se sitt eget och att sälunda befästa nationens förtroende till denna Styrelse, den enda säkra grundval för staters bestånd och lycka.

40

50